

ORIVEDEN KAUPUNKI

**ESI- JA PERUSOPETUKSEN
OPISKELUHUOLTOSUUNNITELMA**

1.1.2020 alkaen

Sisällys

1. Opiskeluhuollon toteuttaminen	3
2. Opiskeluhuollon kokonaistarve ja käytettävissä olevat palvelut	3
2.1. Koulupsykologi	4
2.2 Koulukuraattori	4
2.3 Kouluterveydenhuolto	4
2.4 Yhteistyö	5
3. Yksilökohtainen opiskeluhoito	5
4. Yhteisöllinen opiskeluhoito ja sen toimintatavat	6
4.1 Opiskeluhuollon ohjausryhmä	7
4.2 Koulun yhteisöllinen opiskeluhoitoryhmä	7
4.3 Nivelvaiheyhteistyö	8
Esiopetuksesta alakouluun	8
Alakoulusta yläkouluun	8
Perusopetuksesta toiselle asteelle	8
Koko kaupunkia palveleviin erityisluokkiin ohjautuminen	8
4.4 Järjestyssäännöt	9
4.5 Oppilaan poissaolot ja toimintakäytännöt	9
4.6 Tapaturmien ehkäiseminen sekä ensiavun järjestäminen ja hoitoonohjaus	9
4.7 Tupakkatuotteiden, alkoholin ja muiden päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen	10
5. Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä	10
6. Toiminta äkillisissä kriiseissä ja uhka- tai vaaratilanteissa	11
7. Opiskeluhuollon yhteistyön järjestäminen oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa	11
8. Opiskeluhoitosuunnitelman toteuttaminen ja seuranta	12
Opiskeluhoitoa ohjaavia asiakirjoja	13

1. Opiskeluhuollon toteuttaminen

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma (lastensuojelulaki 12 § ja oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 12 §) laaditaan lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi sekä lastensuojelun järjestämiseksi ja kehittämiseksi. Tampereen kaupunki järjestää Oriveden sosiaali- ja terveystalvet, joten Tampereen kaupungin lastensuojelulain mukainen hyvinvointisuunnitelma koskee myös Oriveden kaupunkia sote-palvelujen osalta. Tavoitteena on edelleen lisätä yhteistyötä lasten ja nuorten kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin edistämiseksi esimerkiksi lapsi- ja perhepalvelujen muutos- ja kehittämistyön (LAPE) avulla. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman tulee sisältää opiskeluhoitosuunnitelma, josta selviää opetussuunnitelman mukaisen opiskeluhoollon järjestäminen kunnan eri oppilaitoksissa.

Oriveden kaupunki vastaa oppilaitostensa opiskeluhoollon toteuttamisesta kouluterveydenhuoltoa lukuun ottamatta. Oriveden kaupungin perusopetuksen opiskeluhoitosuunnitelma on osa kunkin koulun lukuvuosisuunnitelmaa. Lukuvuosisuunnitelma päivitetään vähintään kerran lukuvuodessa, ja siinä kuvataan koulukohtaiset opiskeluhoollon tarkennukset. Koulukohtaiset tarkennukset tulee laatia yhteistyössä koulun henkilöstön, opiskeluhoollon toimijoiden, oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa. Koulun henkilöstö, oppilaat, huoltajat ja tarvittavilta osin yhteistyötahot perehdytetään opiskeluhoitosuunnitelmaan ja koulukohtaisiin tarkennuksiin.

Kuntakohtaista opiskeluhoitosuunnitelmaa laadittaessa on käytetty monialaista tietoa kouluyhteisöjen tilanteesta ja hyvinvoinnista, pedagogisen tuen toteuttamisesta, opiskeluhoollon palveluiden toimivuudesta sekä palvelutarpeista. Arvioinnissa hyödynnetään koulukohtaisia arviointituloksia, kouluterveyskyselyjä, laajojen terveystarkastusten yhteenvetoja, terveydellisten olojen tarkastuksia ja muuta koulukohtaisesti koottavaa tietoa sekä asiakaspalautteita.

2. Opiskeluhoollon kokonaistarve ja käytettävissä olevat palvelut

Oriveden kaupungin esi- ja perusopetuksessa on yhteensä noin 1030 oppilasta. Alakouluja on viisi ja yläkouluja yksi. Opiskeluhoollon asiakkuuden alkamiseen vaikuttavia tekijöitä ovat oppilaan oppimiseen liittyvät haasteet ja vaikeudet, psykososiaaliset vaikeudet, kaverisuhdeongelmat, kodin ongelmat sekä terveydelliset syyt.

Orivedellä erityistä tukea saavien oppilaiden osuus on Tampereen kaupunkiseudun korkein, 7,2 prosenttia (Tampereen kaupunkiseudun esi- ja perusopetuksen seutuvertailu 2018). Myös pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaiden määrä on seudun suurin, 2,1 prosenttia. Oppilaiden tuen tarpeen vuoksi Oriveden laskennalliset oppilasmäärät erityisopettajia ja koulunkäynninohjaajia kohti ovat seudun pienimpiä. Luokkamuotoisen erityisopetuksen osuus on seudun pienin, ja tuki järjestetään joustavasti pääasiassa oppilaan lähikoulussa. Myös opinto-ohjaajan palvelut ovat hyvin resursoituja.

Oriveden perusopetuksessa on käytettävissä kaksi kokoaikaista koulukuraattoria sekä koulupsykologi. Koulukuraattoreista toinen työskentelee alakouluilla ja toinen yläkoulussa sekä toisella asteella. Koulupsykologi toimii kaikilla Oriveden perusopetuksen kouluilla sekä toisella asteella. Orivedellä toimii kolme kouluterveydenhoitajaa, jotka tekevät lakisääteisiä terveystarkastuksia vuosittain kaikille peruskoulun oppilaille. Tarvittaessa terveydenhoitaja tapaa oppilasta lääkärin tai vanhempien ohjeistuksen perusteella. Oppilaat voivat halutessaan itse hakeutua terveydenhoitajan avovastaanotolle ilman ajanvarausta.

2.1. Koulupsykologi

Koulupsykologi tukee yksittäisen oppilaan psyykkistä hyvinvointia ja koulunkäyntiä keskustelemalla, neuvomalla ja ohjaamalla. Koulupsykologilta voi kysyä neuvoa oppilaan kasvatukseen, kehitykseen ja mielenterveyteen liittyvissä asioissa. Lisäksi koulupsykologi tekee oppilaan oppimiseen ja koulunkäyntiin liittyviä tutkimuksia ja selvityksiä sekä tunne-elämään liittyvien asioiden ja sosiaalisten taitojen kartoituksia. Koulupsykologi arvioi tarvittaessa myös oppilaan hoidon sekä kuntoutuksen tarvetta. Koulupsykologi toimii luottamuksellisesti yhdessä oppilaan, huoltajien ja koulun henkilöstön kanssa sekä huoltajien luvalla myös muiden lasten ja nuorten palveluja tarjoavien tahojen kanssa.

2.2 Koulukuraattori

Koulukuraattori ohjaa ja tukee oppilaan koulunkäyntiä sosiaalityön asiantuntijana. Tavoitteena on ehkäistä ja poistaa oppilaan kehitykseen liittyviä sosiaalisia ja psyykkisiä vaikeuksia sekä edistää oppimista, hyvinvointia ja sosiaalisia valmiuksia. Oppilasta tuetaan käyttäytymiseen, sosiaalisiin suhteisiin, tunne-elämään, perhetilanteeseen ja vapaa-aikaan liittyvissä asioissa. Koulukuraattori käy oppilaiden kanssa tuki- ja ohjauskeskusteluja ja tekee tarvittaessa sosiaalisia selvityksiä. Koulukuraattori tekee myös verkostotyötä ja toimii yhteistyössä oppilaan perheen, koulun henkilöstön, eri viranomaisten ja muiden tahojen kanssa.

2.3 Kouluterveydenhuolto

Kouluterveydenhuollon palvelut tukevat oppilaiden ja perheiden hyvinvointia peruskoulun aikana. Vuosittaisissa terveystarkastuksissa seurataan oppilaan fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista terveydentilaa ja toimintakykyä. Terveystarkastaja kutsuu oppilaat terveystarkastukseen vuosittain, lääkärintarkastus on vuosiluokilla 1, 5 ja 8. Tarkastukseen liittyy vanhempien luvalla myös opettajan arvio oppilaan selviytymisestä koulussa. Kouluterveydenhuollon henkilöstö on salassapitovelvollinen. Kouluterveydenhuolto toimii yhteistyössä huoltajien ja kouluyhteisön aikuisten kanssa, osana koulun opiskeluhoultotyötä. Koululääkärin vastaanotolle on mahdollista ohjautua laajojen terveystarkastusten lisäksi terveydenhoitajan, koulupsykologin tai -kuraattorin suosituksesta.

2.4 Yhteistyö

Luottamuksellisen yhteistyön luominen eri yhteistyötahojen kanssa on erittäin tärkeää. Luokanopettajan tai luokanohjaajan, oppilaan ja huoltajien lisäksi tuen suunnittelussa ja toteuttamisessa voivat olla mukana koulunkäynninohjaaja ja laaja-alainen erityisopettaja sekä monialainen tuki. Koulupsykologi ja -kuraattori sekä kouluterveydenhoitaja osallistuvat tarvittaessa monialaiseen yhteistyöhön oppilaan pedagogisen tuen suunnittelussa sekä tarjoavat siihen liittyvää konsultaatiota.

Erityisopettajat vastaavat pedagogisen tuen järjestämisestä yhteistyössä luokanopettajien ja -valvojen kanssa. Tuen antamisen lähtökohtana on pedagoginen sensitiivisyys: oppilaan hyvä kohtelu, osallisuus, aikuisen aito läsnäolo ja hyvä vuorovaikutus. Tuen rakenteena käytetään monipuolisia opetusmenetelmiä ja oppimisympäristöjä, eriyttämistä, yhteisopettajuutta, koulunkäynninohjaajan tukea sekä joustavia opetusjärjestelyjä. Oppimista seurataan ja oppilaalle annetaan tarvittaessa tukiovetusta ja osa-aikaista erityisopetusta, lisäksi on mahdollista käyttää painoalueopetusta ja vuosiluokkiin sitomatonta opetusta.

Pedagogiset asiakirjat sekä oppilaan pedagogisen tuen järjestämistä käsitellään pedagogisen tuen tiimissä. Pedagogisten asiakirjojen käsittely ei ole opiskeluhoitoa, mutta ne pitää käsitellä monialaisesti. Tämän vuoksi pedagogisten asiakirjojen käsittelyssä myös opiskeluhoillon edustuksen on oltava läsnä.

Rehtorin koolle kutsuma pedagogisen tuen tiimi kokoontuu kouluaikana säännöllisesti. Tiimin pysyvät jäsenet ovat rehtori ja erityisopettajat. Luokanopettaja tai luokanohjaaja sekä opiskeluhoillon työntekijät osallistuvat pedagogisen tuen tiimiin tarvittaessa. Myös muita asiantuntijoita voidaan kutsua paikalle.

Koulun opiskeluhoito vastaa esioppilaiden yhteisöllisestä opiskeluhoillosta ja pääsääntöisesti myös yksilökohtaisesta opiskeluhoillosta (kuraattori- ja psykologipalvelut). Koulupsykologi vastaa esioppilaiden tutkimuksista, kuntouttava toiminta ja perheiden tukeminen kuuluvat perheneuvolalle. Koulun opiskeluhoillon ja perheneuvolan työnjaosta sovitaan tarvittaessa tapauskohtaisesti. Terveystenhoitajan tarkastuksista vastaa neuvola.

3. Yksilökohtainen opiskeluhoito

Yksilökohtaiseen opiskeluhoitoon sisältyvät yksittäiselle oppilaalle annettavat kouluterveydenhoitajan, koululääkärin, kuraattorin ja psykologin palvelut sekä monialaisessa asiantuntijaryhmässä toteutettava yksilökohtainen opiskeluhoito. Yksilökohtainen opiskeluhoito on oppilaalle ja perheelle vapaaehtoista. Huoltajalla ei kuitenkaan ole oikeutta kieltää alaikäistä käyttämästä opiskeluhoillon palveluja. Oppilaan näkemykset huomioidaan häntä koskevissa asioissa iän ja kehitystason mukaisesti. Asiantuntijaryhmä kootaan aina tapauskohtaisesti. Yksilökohtaisella opiskeluhoillolla tuetaan tarvittaessa myös huoltajia heidän kasvatustyössään. Yksilökohtainen työ on sekä ennaltaehkäisevää että korjaavaa. Tavoitteena on seurata ja edistää oppilaan kokonaisvaltaista

kehitystä, terveyttä, hyvinvointia ja oppimista. Työskentelyn lähtökohtana ja tavoitteena on lapsen edun toteutuminen. (Yhteisestä työstä hyvinvointia – opiskeluhoitoryhmä perusopetuksessa 2018.)

Yksilökohtaisen asiantuntijaryhmän kokoaa se opetushenkilöstön tai opiskeluhoollon palveluiden edustaja, jolle asia työtehtävien puolesta kuuluu. Asiantuntijaryhmään voidaan nimetä jäseniä vain oppilaan tai hänen huoltajansa suostumuksella. Suostumuspyynnön asiantuntijaryhmän kokoontumiseen sekä huoltajien kutsun voi lähettää Wilma-viestinä. Viestissä tulee ilmoittaa asiantuntijaryhmän kokoontumisen aikataulu, paikka, osallistujat, aihe lyhyesti sekä tieto siitä, että oppilas ja huoltaja voivat halutessaan muuttaa asiantuntijaryhmän kokoonpanoa. Yksilökohtaiseen opiskeluhooltoon voi osallistua myös koulun ulkopuolisia yhteistyökumppaneita oppilaan tai hänen huoltajansa suostumuksella.

Asiantuntijaryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön. Vastuuhenkilö kirjaa palaverista yksilökohtaisen opiskeluhoollon muistion. Muistio on salassa pidettävä. Wilmassa olevaan muistioon kirjataan oppilasta koskevat tiedot, opiskeluhoollon tarpeen selvittäminen tai opiskeluhoollon toteuttaminen ja vastuuhenkilöt. Oriveden opiskeluhoollotyötä ohjaavat luottamuksellisuus, kunnioittava suhtautuminen oppilaaseen ja huoltajaan sekä heidän osallisuutensa tukeminen. Opiskeluhoollotyössä noudatetaan tietojen luovuttamista ja salassapitoa koskevia säännöksiä. Opiskeluhoollon palveluiden edustajat tekevät tarvittavat kirjaukset omiin sähköisiin järjestelmiinsä.

4. Yhteisöllinen opiskeluhoolto ja sen toimintatavat

Yhteisöllisellä opiskeluhoollolla tarkoitetaan toimintakulttuuria ja toimia, joilla koko kouluyhteisössä edistetään oppilaiden oppimista, hyvinvointia, terveyttä, sosiaalista vastuullisuutta, vuorovaikutusta ja osallisuutta sekä oppimisympäristön terveellisyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä. Yhteisöllistä opiskeluhoolltoa toteuttavat kaikki kouluyhteisön toimijat yhteistyössä oppilaiden, huoltajien sekä muiden sidosryhmien kanssa. Yhteisöllisen opiskeluhoollon sidosryhmiä ovat muun muassa seurakunta, nuoriso- ja vapaa-aikapalvelut, perheneuvola, järjestöt, poliisi, nuorisopsykiatrian poliklinikka sekä paikallinen nuorten ohjaus- ja palveluverkosto. (Yhteisestä työstä hyvinvointia – opiskeluhoitoryhmä perusopetuksessa 2018.)

Yhteisöllinen opiskeluhoolto tukee koko kouluyhteisöä ja on ensisijainen opiskeluhoollon työmuoto. Opiskeluhoolltohenkilöstö on mukana koulun arjessa. Opettajia ja henkilökunnan jäseniä koulutetaan opiskeluhooltoon liittyvissä asioissa. Yhteisöllinen opiskeluhoolltoryhmä kartoittaa opiskeluhoollon tarvetta, kohdentaa resursseja sekä arvioi resurssien riittävyttä. Laajoissa terveystarkastuksissa kerätään anonyymiä tietoa luokkien ja koko koulun hyvinvoinnista. Vanhemmat osallistetaan yhteisöllisen oppilashuollon suunnitteluun ja toteuttamiseen. Esimerkiksi vanhempainyhdistyksen edustus voi osallistua vuosittain yhteisöllisen oppilashuolltoryhmän kokoukseen ja järjestää yhteisöllistä toimintaa.

Oppilaskunta osallistuu yhteisöllisen opiskeluhoollon suunnittelemiseen ja toteuttamiseen. Oppilaskuntatoiminnan tarkoituksena on lisätä yhteisöllisyyttä ja kaikkien kouluviihtyvyyttä. Oppilaskuntatoiminta voi näkyä koulun arjessa monella tavalla, esimerkiksi erilaisina tapahtumina ja kilpailuina. Oppilaskunnan hallitus on myös mielipiteen ilmaisija. Se ottaa kantaa erilaisiin kouluun liittyviin asioihin ja tekee kehittämis- ja parannusehdotuksia. Luokkien edustajat tuovat oppilaskunnan

hallituksen kokouksiin käsiteltäväksi oppilaille tärkeitä asioita. Oppilaskunnan hallituksen edustajat osallistuvat koulun yhteisöllisen opiskeluhoitoryhmän kokouksiin.

4.1 Opiskeluhoollon ohjausryhmä

Opiskeluhoollon ohjausryhmä vastaa kuntatasolla opiskeluhoollotyön suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista. Ohjausryhmä on lain edellyttämä oppilashuollon monialainen työryhmä. Puheenjohtajana ja koollekutsujana toimii kasvatus- ja opetusjohtaja. Ohjausryhmän jäseniä ovat perusopetuksen rehtoreiden ja esiopetuksen edustaja, koulukuraattori, koulupsykologi, erityisopettajien edustaja sekä lukiokoulutuksen edustaja. Lisäksi kasvatus- ja opetusjohtaja voi tarvittaessa nimetä ohjausryhmään muita asiantuntijoita.

Ohjausryhmän tehtäviä ovat muun muassa

- paikallisen monialaisen yhteistyön suunnitteleminen,
- oppilaan yhtenäisen koulupolkuja tukevan opiskeluhoollon suunnitteleminen,
- alueellisista ilmiöistä keskusteleminen ja niihin reagoiminen,
- ennaltaehkäisevän opiskeluhoollotyön ja pedagogisen yhteistyön suunnittelu- ja koordinoitutyö,
- nivelvaiheyhteistyön suunnittelu ja kehittäminen,
- muiden opiskeluhoollollisten yhteisten toimintatapojen ja -mallien luominen sekä
- opiskeluhoollotyön arvioiminen ja arvioinnin mallien suunnitteleminen.

4.2 Koulun yhteisöllinen opiskeluhoolloryhmä

Koulun opiskeluhoollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista vastaa koulukohtainen opiskeluhoolloryhmä. Ryhmä käsittelee kouluyhteisön opiskeluhoollollisia asioita ja kokoontuu säännöllisesti lukuvuoden aikana. Koulun opiskeluhoolloryhmää johtaa rehtori. Ryhmään kuuluvat lisäksi rehtorin nimeämät edustajat opettajakunnasta, erityisopetuksesta, opiskeluhoollosta, koulu- ja opiskelijaterveydenhuollosta, oppilaskunnasta sekä vanhempainyhdistyksestä. Ryhmän kokoonpano vaihtelee käsiteltävän aiheen mukaan, tarvittaessa kokouksiin kutsutaan muiden alojen asiantuntijoita. Ryhmän keskeinen tehtävä on yhteisön hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistäminen sekä muun yhteisöllisen opiskeluhoollon toteuttaminen.

Opiskeluhoolloryhmä seuraa ja tukee yhteisön hyvinvointia sekä koordinoi koulun ja opetusryhmien yhteisöllistä tuen tarvetta sekä oppilaiden fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista tukea. Opiskeluhoollotyössä edistetään kasvu- ja oppimisympäristön terveyttä ja turvallisuutta. Ryhmän tehtäviin kuuluvat ennaltaehkäisevä työ ja varhainen puuttuminen sekä koulun opiskeluhoollon käytäntöjen kehittäminen. Opiskeluhoolloryhmä koordinoi myös kehittämistä, sekä seuraa ja arvioi oppilashuollon toteutumista oppilaan ja yhteisön kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin tukemiseksi. Opiskeluhoollon toiminnan ohella hyvinvointia tuetaan ohjauksen sekä oppimisen ja koulunkäynnin tukimuodoin.

4.3 Nivelvaiheyhteistyö

Esiopetuksesta alakouluun

Esiopetus järjestetään koulujen yhteydessä, ja ohjautuminen tapahtuu koulujen oppilaaksiottoalueiden mukaisesti. Esi- ja perusopetus tekee yhteistyötä siirtyvien oppilaiden ryhmien muodostamisessa opiskeluhoitohenkilöstön kesken. Esiopettaja, rehtori, koulupsykologi ja tarvittaessa muu asiantuntija (esim. perheneuvola) valmistelevat mahdolliset pienryhmäpaikkahaut omien yksiköidensä koulutulokkaille. Esiopetuksen oppimissuunnitelmat toimivat tiedonsiirron välineenä, ja ne ovat luettavissa Wilmassa.

Alakoulusta yläkouluun

Alakoulusta yläkouluun siirtyminen alkaa tehostetun ja erityisen tuen oppilaiden asiakirjojen päivittämisellä Wilmassa. Tiedonsiirtolomakkeen täyttävät omalta osaltaan luokanopettaja, oppilas ja huoltaja. Alakouluilla järjestetään tarvittaessa tukea tarvitsevien oppilaiden tiedonsiirtopalaverit. Opinto-ohjaaja pitää 6. luokan oppilaille tunnin yläkoulun elämästä. Luokkajaot tehdään tiedonsiirtolomakkeiden pohjalta. Kuudesluokkalaiset käyvät tutustumassa yläkouluun ja heidän vanhemmilleen pidetään vanhempainilta, kun luokkajaot on tehty. Yläkoulun alkaessa 7.-luokkalaisten järjestetään ryhmäytyspäivät sekä heitä ohjeistetaan yläkoulussa toimimiseen.

Perusopetuksesta toiselle asteelle

Tukea tarvitsevat oppilaat kartoitetaan 8. luokalla ja varmistetaan oppilaalle jatko-opintoihin liittyvät opiskeluhoillon palvelut, kuten tarvittavat tutkimukset ja lausunnot. Opinto-ohjauksessa käsitellään jatko-opintoihin 8. ja 9. luokalla. Opinto-ohjaaja käy jokaisen 9. luokkalaisten oppilaan kanssa keskustelun jatko-opintoihin liittyen tarvittaessa yhteistyössä huoltajien kanssa. 9.-luokkalaisten huoltajille järjestetään jatko-opintomessut jatko-opintovaihtoehtoista ja yhteishausta.

Kaikki 9.-luokkalaisten tekevät yhteishaun yhdessä opinto-ohjaajan kanssa tai muulla huoltajan kanssa sovitulla tavalla. Jälkiohjausta varten opinto-ohjaajat päivystävät kesäkuussa ja tarkistavat kaikkien oppilaiden haun toteutumisen. Tarvittaessa opinto-ohjaajat ottavat yhteyttä oppilaisiin ja etsivään nuorisotyöhön. Tiedonsiirto toisen asteen oppilaitokseen tehdään yhteistyössä vastaanottavan oppilaitoksen, oppilaan ja huoltajan kanssa.

Koko kaupunkia palveleviin erityisluokkiin ohjautuminen

Oriveden perusopetuksessa on kolme koko kaupunkia palvelevaa erityisluokkaa (D-luokka, E-luokka sekä yläkoulun erityisluokka). Erityisluokkien oppilaaksiotto tapahtuu neljä kertaa vuodessa. Erityisluokkapaikkaa voi hakea pedagogisella selvityksellä. Pedagoginen selvitys tehdään yhteistyössä oppilaan huoltajien kanssa ja käsitellään monilaisesti pedagogisen tuen tiimissä. Kasvatus- ja opetusjohtaja tekee päätöksen erityisluokkapaikoista.

4.4 Järjestyssäännöt

Koulujen päivitettyt järjestyssäännöt ovat luettavissa oppilaitoskohtaisesta Peda.net-sivustosta (<https://peda.net/orivesi>).

4.5 Oppilaan poissaolot ja toimintakäytännöt

Poissaoloja pyritään ehkäisemään vahvistamalla lapsilähtöistä, välittävää ja arvostavaa vuorovaikutusta sekä tarjoamaan myönteisiä tunnekokemuksia ja antamalla kannustavaa palautetta. Luokanopettaja tai luokanvalvoja seuraa oman valvontaluokkansa poissaoloja säännöllisesti. Jos luokalla esiintyy paljon poissaoloja esim. työrauhan tai luokan ilmapiirin vuoksi, poissaoloihin voidaan puuttua tarvittavilla yhteisöllisen opiskeluhuollon toimenpiteillä.

Oppilaan huoltajan tulee ilmoittaa oppilaan poissaolon syy luokanopettajalle tai -valvojalle ensimmäisenä poissaolopäivänä. Poissaolot kirjataan päivittäin Wilmaan. Mikäli vuosiluokkien 1–9 oppilaan poissaolosta ei ole tullut tietoa koulupäivän aikana, luokanopettajan tai luokanvalvojan tulee ottaa yhteyttä huoltajaan poissaolon syyn selvittämiseksi. Jos oppilas lähtee kesken päivän luvatta pois koulusta, opettajan tulee ilmoittaa siitä viipymättä huoltajalle. Poissaoloja, joista huoltaja on tietämätön, käsitellään luvattomina poissaoloina. Kesken päivän sairastuessa oppilas pyytää luvan lähteä koulusta häntä opettavalta opettajalta, rehtorilta tai terveydenhoitajalta. Sairastumisesta ilmoitetaan huoltajalle. Huoltajien yhteystietojen muutoksista koululle ilmoittaa ensisijaisesti huoltaja. Luvattomista poissaoloista määrätään aina seuraamus, ja siitä ollaan yhteydessä huoltajiin.

Jos oppilaan poissaoloista herää huoli tai poissaoloja on yli 50 tuntia lukukaudessa, luokanopettaja tai luokanohjaaja kutsuu huoltajat ja monialaisen asiantuntijaryhmän koolle. Mikäli poissaolojen syy on ilmeinen, esimerkiksi sairaus tai lomamatka, suunnitelma opintojen etenemisestä riittää. Jos luvattomia poissaoloja on 30 tuntia, kootaan monialainen asiantuntijaryhmä viipymättä. Palaveriin kutsutaan luokanvalvojan, oppilaan ja huoltajien lisäksi tarvittavia opiskeluhuollon henkilöitä. Tarvittaessa palaveriin voi osallistua myös oppilaan muita verkosto- ja yhteistyökumppaneita. Palaverissa sovitaan toimenpiteistä ja seurannasta sekä siitä, miten koulunkäynti pystytään turvaamaan.

Jos palaverissa sovitut asiat eivät toteudu, huoltajat eivät saavu kahteen sovittuun palaveriin tai huoltajat eivät halua tehdä yhteistyötä koulun kanssa, koulun henkilökunnalla on velvollisuus tehdä lastensuojeluilmoitus.

4.6 Tapaturmien ehkäiseminen sekä ensiavun järjestäminen ja hoitoonohjaus

Oppilaalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Siihen kuuluu fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen turvallisuus. Opetuksen järjestämisen lähtökohtana on oppilaiden ja koulun henkilökunnan

turvallisuuden takaaminen kaikissa tilanteissa, ja se on osa koulu yhteisön toimintakulttuuria. Opiskelu huollon tavoitteena on tukea toimintakyvyn säilymistä myös fyysistä ja psyykkistä turvallisuutta vaarantavissa tilanteissa. Erilaisissa ongelma-, onnettomuus- ja kriisitilanteissa sekä niiden edellyttämässä jälkihoidossa huolehditaan oppilaan ja koko yhteisön tarvitsemasta psykososiaalisesta tuesta.

Fyysistä turvallisuutta edistetään huolehtimalla koulurakennukseen, opetustiloihin, opetusvälineisiin, opetuksen järjestämiseen, opetustilanteisiin ja välitunteihin sekä koulu yhteisön ulkopuolella tapahtuvaan opetukseen liittyvistä turvallisuustekijöistä. Koulu yhteisön turvallisuuden edistämiseen kuuluvat myös oppilaskuljetuksiin, tapaturmien ennaltaehkäisyyn ja tietoturvaluuteen liittyvät tekijät. Turvallisuuden edistämässä ja turvallisuutta vaarantavien tilanteiden ennaltaehkäisyssä noudatetaan turvallisuutta ohjaavaa lainsäädäntöä, eri oppiaineiden opetukseen laadittuja turvallisuusohjeita sekä muita paikallisia turvallisuutta koskevia linjauksia.

Orivedellä on käytössä seudullisesti rakennettu koulujen turvallisuuskansio, johon koulun työntekijät ovat tutustuneet omassa työyksikössään.

4.7 Tupakkatuotteiden, alkoholin ja muiden päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen

Oppilaitoksen tavoitteena on ohjata oppilaita kohti terveellisiä elämäntapoja. Tupakkatuotteiden, alkoholin ja päihteiden käyttöön liittyvistä haitoista keskustellaan oppilaitosten kanssa koulu aikana heidän ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti. Oppilaitos voi myös pyytää ulkopuolisia asiantuntijoita puhumaan oppilaitteille tupakan, alkoholin ja päihteiden käytön haitoista.

Tupakointi, päihteiden ja alkoholin käyttö sekä tupakointivälineiden, päihteiden ja alkoholin tuominen kouluun on kielletty koulujen järjestyssäännöissä. Alaikäisten oppilaiten koulu päivän aikana tapahtuneesta päihteiden käytöstä ollaan aina yhteydessä oppilaiten huoltajiin ja tehdään lastensuojelu ilmoitus.

Koulu terveydenhoitaja keskustelee päihteiden käyttöön liittyvistä asioista opiskelijoiden kanssa terveystarkastuksissa. Keskusteluilla pyritään ennaltaehkäisemään päihdekokeiluja ja päihteiden käytön aloittamista.

5. Suunnitelma oppilaiten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Väkivallan, kiusaamisen ja häirinnän ehkäisy sekä siihen puuttuminen kuuluvat kaikille koulu yhteisössä työskenteleville. Väkivalta, kiusaaminen tai häirinta voi olla suoraa tai epäsuoraa, sanallista tai fyysistä voimankäyttöä tai sosiaalista manipulointia, mikä loukkaa ihmisen fyysistä, psyykkistä, seksuaalista tai sosiaalista koskemattomuutta. Tekijänä voi olla oppilas, kouluissa työskentelevä aikuinen tai koulu yhteisön ulkopuolinen henkilö.

Uuden lainsäädännön mukaan koululle tuli myös velvollisuus ilmoittaa tietoonsa tulleesta koulussa tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta tai väkivallasta niihin syyllistyneen ja niiden kohteena olevan oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle.

Lähtökohtaisesti koulussa selvitetään jokainen tilanne, jonka oppilas kokee ahdistavana tai hankalana. Tällä tavoin koulussa luodaan mallia asioiden rakentavasta selvittämisestä sekä välittävästä yhteisöstä. Oppilaiden osallisuus tulee huomioida kiusaamisen ja konfliktien selvittämisessä. Selvittelytilanteet toimivat oppilaille myös oppimiskokemuksena, ja heille tulee varata mahdollisuus oppia ja muuttaa itse omaa, ei-toivottavaa käytöstään. Väkivaltaa, kiusaamista ja häirintää selvitettäessä koulussa tehdään tiivistä yhteistyötä oppilaiden ja huoltajien kanssa.

6. Toiminta äkillisissä kriiseissä ja uhka- tai vaaratilanteissa

Esi- ja perusopetuksen koulukohtaiset turvallisuussuunnitelmat päivitetään vuosittain, ja kriisisuunnitelma uhka- ja vaaratilanteiden varalle on osa turvallisuussuunnitelmaa.

Perusopetuksessa on osana turvallisuuskansiota otettu käyttöön uhka- ja väkivaltatilanteiden toimintamalli, jonka myötä kaikki kyseiset tilanteet dokumentoidaan ja toiminnassa edetään yhteisin toimintatavoin.

7. Opiskeluhuollon yhteistyön järjestäminen oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa

Koulun toimintaa kehitettäessä on tärkeää ottaa huomioon oppilaiden mielipiteitä ja toiveita. Oppilaan osallistaminen koulun toimintaan ja sen suunnitteluun tukee oppilaan oppimismotivaatiota ja uteliaisuutta sekä edistää hänen aktiivisuuttaan, itseohjautuvuuttaan ja luovuuttaan tarjoamalla kiinnostavia haasteita ja ongelmia.

Koulujen oppilaskuntien hallituksia kuullaan opetussuunnitelmatyössä, järjestyssääntöjen päivittämisessä ja tehtäessä muita oppilaiden asemaan olennaisesti vaikuttavia päätöksiä. Oppilaat saavat näin mahdollisuuden osallistua asioiden valmisteluun ja ilmaista mielipiteensä koulunsa toimintaan liittyvistä ja heitä yhteisesti koskevista asioista. Myös oppilaiden ja huoltajien näkemyksiä koulun toiminnasta selvitetään säännöllisesti.

Oppilaan kokonaisvaltaisen terveen kasvun ja hyvän oppimisen tukemisessa tehdään yhteistyössä kotien kanssa. Luottamuksellinen vuorovaikutus huoltajien kanssa lisää opettajan oppilaantuntemusta ja auttaa opetuksen suunnittelussa ja toteuttamisessa. Oriveden kaupungin esi- ja perusopetuksessa kodin ja koulun yhteistyö rakentuu koulun toimijoiden, huoltajien, oppilaiden ja eri sidosryhmien arvostavalle yhteistyölle. Yhteistyötä toteutetaan kasvokkain sekä monipuolisella viestinnällä Wilmassa.

Oriveden koulujen opiskeluhooltotyöstä tiedotetaan koulujen kotisivuilla, lukuvuositedotteissa sekä koulun vanhempainilloissa. Koulun opiskeluhooltohenkilökunta osallistuu tarvittaessa vanhempainiltoihin. Koulut käyttävät Wilma-käyttäjärjestelmää oppilashuoltotyön tukena. Wilmaa käytetään mm. poissaolojen kirjaamiseen, tiedon välittämiseen oppilashuoltohenkilöstön välillä, tuen suunnitelmien kirjaamiseen sekä kodin ja koulun väliseen viestintään.

Oppilaan yksilökohtaisen opiskeluhoollon järjestämiseen ja toteuttamiseen osallistuvilla on salassapitovelvollisuuden estämättä oikeus saada toisiltaan ja luovuttaa toisilleen sekä opiskeluhoollosta vastaavalle viranomaiselle sellaiset tiedot, jotka ovat välttämättömiä yksilökohtaisen opiskeluhoollon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi. Lisäksi heillä on oikeus saada ja luovuttaa toisilleen sekä oppilaan opettajalle, rehtorille ja opetuksen järjestäjälle oppilaan opetuksen asianmukaisen järjestämisen edellyttämät välttämättömät tiedot. Tiedon luovuttaja joutuu harkitsemaan esimerkiksi sitä, onko kysymys sellaisesta tiedosta, joka on välttämätön oppilaan tai muiden oppilaiden turvallisuuden varmistamiseksi. Luovutettava tieto voi koskea muun muassa sellaista oppilaan sairautta, joka tulee ottaa opetustilanteissa huomioon. Vaikka tiedon luovuttamiselle olisikin edellä todettu lain tarkoittama peruste, yhteistyön ja luottamuksen turvaamiseksi pyritään aina ensisijaisesti hankkimaan oppilaan tai huoltajan suostumus salassa pidettävän tiedon luovuttamiseen.

Jos oppilas siirtyy toisen opetuksen tai koulutuksen järjestäjän opetukseen tai koulutukseen, aikaisemman opetuksen järjestäjän on pyydettävä oppilaan tai tarvittaessa hänen huoltajansa suostumus siihen, että uudelle opetuksen järjestäjälle voidaan siirtää opiskeluhoollon asiakasrekisteristä sellaiset salassa pidettävät tiedot, jotka ovat tarpeellisia opiskeluhoollon jatkuvuuden kannalta. Sen sijaan opetuksen järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot toimitetaan salassapidon estämättä viipymättä toiselle opetuksen järjestäjälle tai lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen järjestäjälle. Vastaavat tiedot voidaan antaa myös uuden opetuksen tai koulutuksen järjestäjän pyynnöstä.

8. Opiskeluhooltosuunnitelman toteuttaminen ja seuranta

Opiskeluhooltotyön laadun varmistamisessa ja seurannassa on tärkeää, että työn tekemisen edellytykset ovat asianmukaiset ja toimintatavoissa voidaan aidosti ottaa huomioon oppilaan etu. Opiskeluhooltosuunnitelman koulukohtaiset toimenpiteet sovitaan yhteisöllisessä opiskeluhooltoryhmässä ja kirjataan osaksi lukuvuosisuunnitelmaa. Tarvittaessa kuntatasoinen opiskeluhoollon ohjausryhmä linjaa opiskeluhooltosuunnitelman toteuttamiseen liittyviä toimenpiteitä ja ehdotuksia. Koulut seuraavat ja arvioivat lukuvuosittain opiskeluhooltosuunnitelman toteutumista osana omaa yhteisöllistä opiskeluhooltotyötään. Arvioinnin perusteella tehdään tarvittavia muutoksia seuraavan vuoden lukuvuosisuunnitelmaan. Tämä voi tarkoittaa esimerkiksi eri teemoja, tapahtumia, painoalueita tai toimintamalleja.

Opiskeluhoitoa ohjaavia asiakirjoja

Lainsäädäntö <http://www.finlex.fi>

- Suomen perustuslaki (173/1999)
- Perusopetuslaki (628/1998), (477/2003), (642/2010)
- Perusopetusasetus (1194/1998)
- Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (1287/2013)
- Asetus opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista (986/1998)
- Kansanterveyslaki (626/2007)
- Lastensuojelulaki (417/2007)
- Valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta (380/2009)
- Työturvallisuuslaki (782/2002)
- Pelastuslaki (468/2003)
- Pelastusasetus (787/2003)
- Poliisilaki (493/1995), (21/2001)
- Nuorisolaki (72/2006)
- Laki lasten päivähoidosta (36/1973),(1290/1999)
- Laki lapsen huolto- ja tapaamisoikeudesta (361/1983)
- Henkilötietolaki 1999
- Laki viranomaisen toiminnan julkisuudesta (621/1999)
- Sosiaali- ja terveysministerin asetus potilasasiakirjoista 2009
- Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä (159/2007)
- Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (812/2000)
- Laki potilaan asemasta ja oikeuksista (785/1992)

Kansainväliset sopimukset

- Unescon Yleissopimus lapsen oikeuksista 1989
- Salamancan sopimus (Salamanca Statement), 1994
- Luxemburgin peruskirja (The Charter of Luxemburg), 1996
- YK: n vammaisten henkilöiden oikeuksia koskeva sopimus, 2006

Asiakirjat ja aineistot

- Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet
- Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet
- Valtioneuvoston asetus perusopetuslaissa tarkoitetun opetuksen valtakunnallisista tavoitteista ja perusopetuksen tuntijaosta (1435/2001)
- Vammaispoliittinen ohjelma
- Neuvolatoiminta, koulu- ja opiskeluterveydenhuolto sekä lasten ja nuorten ehkäisevä suun terveydenhuolto, Asetuksen (380/2009) perustelut ja soveltamisohjeet
- Oriveden kaupungin esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelmat
- Yhteisestä työstä hyvinvointia – opiskeluhoitoryhmä perusopetuksessa. Osoitteessa: http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/136782/Ohjaus%202018_009_verkko_20180117.pdf?sequence=4&isAllowed=y. Viitattu 27.11.2019.
- Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma Tampereen kaupunki. Osoitteessa: https://www.tampere.fi/tiedostot/l/H98amhEyJ/Lasten_ja_nuorten_hyvinvointisuunnitelma.pdf. Viitattu 27.11.2019.